ב"ה

GUARANTEEING VICTORY

Mordechai and Haman both knew:
The children hold the key to victory or failure for the Jewish people. And a little joy goes a long way.

JEWISH INSIGHTS

A TASTE OF THE REBBE'S TEACHINGS

MINOR PURIM

THE SHLUCHIM OFFICE

The Shluchim Office
Director | Rabbi Gedalya Shemtov
Development | Rabbi Mendy Shemtov

Editors
Rabbi Avraham Greenberg
Rabbi Zusha Greenberg

English
Translation and editing | Rabbi Mendel Super
Proofreading | Rabbi Mendel Levertov

Hebrew
Linguistic editing | Rabbi Zushe Greisman
Proofreading | Rabbi Menachem Wilhelm

Spanish
Translation and editing | Rabbi Rafi Tawill

French
Translation and editing | Rabbi Yahir Elbaz
Proofreading | S. Elbaz

Portuguese
Translation | Mr. Yitzchak Dayan
Editing | Rabbi Yeshaya Dayan
Layout Design | Mike Katan

Layout design
Berel Marozov

Website
Yuval Katz and Yisrael Visotzsky

Administration
Levi Shemtov

Advisory Committee
Rabbi Asher Deren - Cape Town, South Africa
Rabbi Mendy Gerlitzsky - Tel Aviv, Israel
Rabbi Levi Greenberg - El Paso, Texas
Rabbi Dovid Goldberg - São Paulo, Brazil
Rabbi Levi Shaikevitz - Kfar Chabad, Israel
Rabbi Mendy Greenberg - Twinsburg, Ohio
Rabbi Shmuel Freedman - Bahia Blanca, Argentina
Rabbi Yosef Yitzchak Blau - Moshav Kineret, Israel
Rabbi Chaim Drukman - Lucerne, Switzerland

©

Published and Copyright 2024 by
Shluchim Office International
816 Eastern Parkway, Brooklyn,
NY 11213
718.221.0500

5784 - 2024

Founded in 2008 in memory of Rabbi Gabi and Rivky Holtzberg OB"M
Shluchim of the Rebbe to Mumbai India

A. Why Are There Two Months of Adar?

Optional section

The Jewish Calendar vs the Gregorian Calendar

Source 1 Exodus 12:1-2

G-d said to Moses and Aaron in Egypt:

"This month shall be the head month to you; the first of the months of the year."

וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר:

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה.

Rashi

This month: G-d showed Moses the new moon and told him that when the moon is visible again, that is the beginning of the month.

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה: הֶרְאָהוּ לְבָנָה בְּחִדּוּשָׁהּ וְאָמַר לוֹ, כְּשֶׁהַיָּרֵחַ מִתְחַדֵּשׁ יִהְיֶה לְךָ רֹאשׁ חֹדֶשׁ.

The Conundrum

Source 2 Exodus 34:18

Keep the Festival of Matzot. Eat matzot for seven days as I commanded, in the designated time in the spring, because it was in the month of spring that you left Egypt.

אֶת חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר, שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב, כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם.

Source 3 Maimonides' Mishneh Torah, Laws of the New Month 1:2

How much longer is a solar year than a lunar year? Approximately eleven days. Therefore, when these additional days reach a sum of 30—or slightly more, or slightly less—an additional month is added, causing the year to include thirteen months. This is called a leap year.

וְכַמָּה יְתֵרָה שְׁנַת הַחַמָּה עַל שְׁנַת הַלְּבָנָה? קָרוֹב מֵאַחַד עָשָׂר יוֹם. לְפִיכָךְ, כְּשֶׁיִּתְקַבֵּץ מִן הַתּוֹסֶפֶת הַזֹּאת כְּמוֹ שְׁלֹשִׁים יוֹם אוֹ פָּחוֹת מְעַט אוֹ יוֹתֵר מְעַט, מוֹסִיפִין חֹדֶשׁ אֶחָד וְעוֹשִׂין אוֹתָהּ הַשָּׁנָה שְׁלֹשָׁה עָשָׂר חֹדֶשׁ, וְהִיא הַנִּקְרֵאת שָׁנָה מְעֻבֶּרֶת.

Adar I and Adar II

Source 4 Maimonides' Mishneh Torah, Laws of the New Month 4:1

The extra month that is added is always Adar, and thus the year contains two Adars: the first Adar and the second Adar.

Why is this month added? Because of the season of spring, so that Passover will fall then, as implied by Deuteronomy 16:1: "Maintain the month of spring." This means, "Maintain that this month falls in the spring season." Were this month of Adar not added from time to time, Passover would sometimes fall in the summer, and sometimes fall in the rainy season.

וְאֵין מוֹסִיפִין לְעוֹלָם – אֶלָּא אֲדָר, וְעוֹשִׂין אוֹתָהּ שָׁנָה שְׁנֵי אֲדָרִין: אֲדָר רִאשׁוֹן וַאֲדָר שֵׁנִי.

וּמִפְּנֵי מָה מוֹסִיפִין חֹדֶשׁ זֶה? מִפְּנֵי זְמַן הָאָבִיב, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא הַפֶּסַח בְּאוֹתוֹ זְמַן, שֶׁנֶּאֱמַר[1] "שָׁמוֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאָבִיב", שֶׁיִּהְיֶה חֹדֶשׁ זֶה בִּזְמַן הָאָבִיב. וְלוּלֵא הוֹסָפַת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה, הַפֶּסַח בָּא פְּעָמִים בִּימוֹת הַחַמָּה וּפְעָמִים בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים.

When is Purim Celebrated?

Source 5 Talmud, Megillah 6b

Rabbi Eliezer, son of Rabbi Yosi, says: The megillah is not read in Adar II, because all the mitzvot of Adar are applicable during Adar I.

Rabbi Shimon ben Gamliel says in the name of Rabbi Yosi: It is read during Adar II, because all the Adar mitzvot are not applicable during Adar I.

Rabbi Eliezer the son of Rabbi Yosi's rationale is that we are enjoined not to forfeit or delay a mitzvah, but to do it at the first possible opportunity.

Rabbi Shimon ben Gamliel's rationale is that it is preferred to juxtapose one redemption to another, therefore Purim should be celebrated in proximity to Passover.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֵין קוֹרִין אוֹתָהּ (את המגילה) בַּאֲדָר הַשֵּׁנִי, שֶׁכָּל מִצְוֹת שֶׁנּוֹהֲגוֹת בַּשֵּׁנִי נוֹהֲגוֹת בָּרִאשׁוֹן. (=חוגגים פורים בחודש אדר הראשון).

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי `יוֹסֵי: אַף קוֹרִין אוֹתָהּ בַּאֲדָר הַשֵּׁנִי, שֶׁכָּל מִצְוֹת שֶׁנּוֹהֲגוֹת בַּשֵּׁנִי אֵין נוֹהֲגוֹת בָּרִאשׁוֹן. (= חוגגים פורים בחודש אדר השני).

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסֵי מִסְתַּבֵּר הַטַּעַם שֶׁל דְּבָרָיו, שֶׁכֵּן כְּלָל הוּא שֶׁאֵין מַעֲבִירִין עַל הַמִּצְוֹת, שֶׁכַּאֲשֶׁר בָּאָה לְיָדוֹ שֶׁל אָדָם מִצְוָה אֵין לִדְחוֹתָהּ וְיֵשׁ לַעֲשׂוֹתָהּ מִיָּד.

אֶלָּא רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מַה טַּעַם דְּבָרָיו? אָמַר רַבִּי טָבִי: טַעַם דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל הוּא, שֶׁלְּסְמוֹךְ גְּאֻלָּה לִגְאֻלָּה עָדִיף הוּא, וְרָאוּי לִסְמוֹךְ גְּאֻלַּת פּוּרִים לִגְאֻלַּת פֶּסַח.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אָבִין אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַלָּכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי.

Rabbi Chiya the son of Avin said in the name of Rabbi Yochanan: The law follows Rabbi Shimon ben Gamliel, who said in the name of Rabbi Yosi.

Purim Katan

Source 6 Code of Jewish Law, Orach Chayim 697

יוֹם י"ד וט"ו שֶׁבַּאֲדָר רִאשׁוֹן אֵין נוֹפְלִין עַל פְּנֵיהֶם, וְאֵין אוֹמְרִים מִזְמוֹר יַעֲנְךָ ה' בְּיוֹם צָרָה, וַאֲסוּרִים בְּהֶסְפֵּד וְתַעֲנִית.

The fourteenth and fifteenth days of Adar I are days on which we do not recite prayers of penitence, and we do not recite the Psalm of "G-d, answer us on the day of our pain." Eulogizing and fasting are also prohibited.

הַגָּהָה: יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁחַיָּב לְהַרְבּוֹת בְּמִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה בי"ד שֶׁבַּאֲדָר רִאשׁוֹן[2] וְאֵין נוֹהֲגִין כֵּן. מִכָּל מָקוֹם יַרְבֶּה קְצָת בַּסְּעוּדָה כְּדֵי לָצֵאת יְדֵי הַמַּחְמִירִים[3]. וְטוֹב לֵב מִשְׁתֶּה תָּמִיד.

[Rema's gloss:] Some say that one must increase in joy on the 14th of Adar I, however this is not the custom. Nonetheless, one should have a more lavish meal to satisfy the stringent opinion. "And a person with a cheerful heart always feasts."

B. Purim Katan in 1927

Two contrasting eras

Source 7a Rebbe Rayatz, Sefer Hamaamarim 5686-5687, p. 110

"וְקִבֵּל הַיְּהוּדִים אֵת אֲשֶׁר הֵחֵלּוּ לַעֲשׂוֹת". שֶׁעַתָּה בִּזְמַן הַגָּלוּת הֵם קִבְּלוּ מָה שֶׁהֵחֵלּוּ כְּבָר בִּזְמַן שֶׁל מַתַּן תּוֹרָה. וּכְאָמְרָם זַ"ל[4] עַל הַפָּסוּק קִיְּמוּ וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים וכו', שֶׁקִּיְּמוּ עַתָּה מָה שֶׁקִּבְּלוּ כְּבָר בַּזְּמַן שֶׁל מַתַּן תּוֹרָה.

"The Jews accepted what they had already begun." This verse can be interpreted to mean that during the era of exile, the Jews accepted what they had already begun previously, at the time of the Giving of the Torah. As the sages interpret the verse, "The Jews affirmed and accepted." The sages understand this verse to mean that "they now affirmed what they had already accepted when the Torah was given."

שִׁלְכְאוֹרָה הוּא דָּבָר נִפְלָא, כִּי בְּמַתַּן תּוֹרָה הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּתַכְלִית הָעִלּוּי דִּגְאֻלָּה, וְהָיוּ בְּמַעֲמָד וּמַצָּב מְשֻׁבָּח בְּיוֹתֵר בְּעִנְיַן הַחֵרוּת וְהַחֹפֶשׁ, וְרָאוּ כַּמָּה אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁהוּא מָה שֶׁבַּטֶּבַע מַמָּשׁ הָיָה נִכָּר וְנִרְאֶה בּוֹ הַכֹּחַ וְהַחִיּוּת הָאֱלֹקִי שֶׁלְּמַעְלָה מֵהַטֶּבַע, וּבִכְּפָרֵט בִּקְרִיעַת יַם סוּף, עַד כִּי בְּבוֹאָם לְהַר סִינַי הָיוּ בְּתַכְלִית הָעִלּוּי, וְהָיָה גִּלּוּי אֱלוֹקוּת בְּמוּחָשׁ מַמָּשׁ.

This appears to be an inconceivable statement. At the time of the Giving of the Torah, the Jews had attained the loftiest heights of redemption, the most elevated levels of liberty and freedom. They had just witnessed numerous signs and wonders during their exodus from Egypt, clear demonstrations of the Divine power and life-energy which transcends the natural order discernible and visible within nature itself. The peak of this revelation was reached at the splitting of the Red Sea. By the time they reached Mount Sinai they had thus attained the ultimate heights, and there they apprehended G-dliness through direct sense-perception.

וּבִזְמַן הַגָּלוּת הוּא הַהֵפֶךְ מִזֶּה מַמָּשׁ, שֶׁ"אוֹתוֹתֵינוּ לֹא רָאִינוּ"[5], כִּי הָאוֹר וְהַחִיּוּת הָאֱלֹקִי אֵינוֹ נִרְאֶה כְּלָל בְּגָלוּי, וְאַדְּרַבָּא הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ בְּרִבּוּי צִמְצוּמִים וְהָעֲלָמוֹת וְהֶסְתֵּרִים.

Exile represents the absolute opposite. During exile we do not see overt miracles, for the G-dly light and life-energy are not at all apparent. On the contrary, "darkness covers the earth," as the Divine light is obscured in a manifold sequence of self-contractions, concealments and veilings.

All the exiles resemble the exile in Egypt, of which it is written, "They did not listen to Moshe because of their dwindled spirits and hard toil." [I.e.,] their back-breaking labors. The same applies to all of the other exiles. "With his very soul he brings his bread," confronting many trials that challenge our observance of the Torah and its mitzvot. We sweat over our arduous work from the time we rise in the morning until the late hours of the night. We have no time for prayer or Torah study. We make our way through the day with a troubled mind. "In the morning we say 'If only it were night,' and in the evening we say, 'If only it were morning.'" These pressures leave us confused throughout the day and night.

אֲשֶׁר כָּל גָּלוּת הוּא בְּדֶגְמַת גָּלוּת מִצְרַיִם. דִּכְשֵׁם שֶׁבְּגָלוּת מִצְרַיִם כְּתִיב "וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה בַּעֲבוֹדַת פָּרֶךְ", כֵּן הוּא בְּכָל גָּלוּת וְגָלוּת, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ יָבִיא לַחְמוֹ, בְּכַמָּה נִסְיוֹנוֹת בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה וּמִצְוֹות, וּבְזֵעַת אַפּוֹ בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה מֵאָז קוּמוֹ בַּבֹּקֶר עַד שָׁעָה מְאֻחֶרֶת בַּלַּיְלָה, בְּאֹפֶן אֲשֶׁר אֵין לוֹ זְמַן לֹא עַל תְּפִלָּה וְלֹא עַל תּוֹרָה, וְכָל הַיּוֹם הָלוֹךְ יֵלֵךְ בְּטִרְדָּה עֲצוּמָה, דְּבַבֹּקֶר יֹאמַר מִי יִתֵּן עֶרֶב וּבָעֶרֶב יֹאמַר מִי יִתֵּן בֹּקֶר, וּמְבֻלְבָּל כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה.

This is all the more true regarding Haman's era, when he rose up against us to annihilate us, "to destroy, kill, and exterminate all the Jews, young and old," without leaving a remnant or survivor, G-d forbid.

וּבִפְרָט בִּזְמַן הָמָן אֲשֶׁר עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵינוּ, לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים, מִבְּלִי לְהַשְׁאִיר חַס וְשָׁלוֹם שָׂרִיד וּפָלִיט.

Haman Aimed for the Children

The Midrash Rabbah comments on the verse we are discussing: "Haman said, 'Surely I will begin by striking at these children.'" In order to carry out his wicked designs to destroy the Jewish people, heaven forbid, he would begin by attacking the schoolchildren who study Torah.

וּכְפִי שֶׁמּוּבָא בְּמִדְרָשׁ רַבָּה בִּמְקוֹמוֹ[6], אָמַר (הָמָן) "אֵין אֲנִי שׁוֹלֵחַ יָדִי תְּחִלָּה, אֶלָּא בְּאֵלּוּ הַתִּינוֹקוֹת", וְהַיְנוּ, שֶׁבִּכְדֵי לְהָפִיק חַס וְשָׁלוֹם אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ הָרָעָה אֲשֶׁר חָשַׁב עַל הַיְּהוּדִים — רַחֲמָנָא לִצְּלַן לְאַבְּדָם — הִנֵּה הַהַתְחָלָה הִיא מֵאֵלּוּ הַתִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן.

Source 8 Esther Rabbah 7

When those letters were sealed and given to Haman, he and all the members of his entourage proceeded joyfully. They chanced upon Mordechai, who was walking ahead of them. Mordechai saw three children who were coming from school and Mordechai ran after them. When Haman and his entire entourage saw that Mordechai was running after the children, they followed Mordechai to ascertain what Mordechai would ask them.

וּבְשָׁעָה שֶׁנֶּחְתְּמוּ אוֹתָן הָאִגְּרוֹת וְנִתְּנוּ בְּיַד הָמָן, וַיָּבוֹא שָׂמֵחַ הוּא וְכָל בְּנֵי חֲבוּרָתוֹ, וּפָגְעוּ בְּמָרְדֳּכַי שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם. וְרָאָה מָרְדֳּכַי שְׁלֹשָׁה תִּינוֹקוֹת שֶׁהָיוּ בָּאִים מִבֵּית הַסֵּפֶר, וְרָץ מָרְדֳּכַי אַחֲרֵיהֶם, וּכְשֶׁרָאָה הָמָן וְכָל חֲבוּרָתוֹ שֶׁהָיָה רָץ מָרְדֳּכַי אַחֲרֵי הַתִּינוֹקוֹת, הָלְכוּ אַחֲרֵי מָרְדֳּכַי, לָדַעַת מַה יִּשְׁאַל מָרְדֳּכַי מֵהֶם.

When Mordechai reached the children, he asked one of them: ‘Recite your verse to me.’ He said to him: “‘Fear not from sudden terror, and from the darkness of the wicked when it comes’” (Proverbs 3:25). The second began and said: ‘I read today and with this verse I left school: “Take counsel and it will be negated; speak something and it will not stand, as G-d is with us”’ (Isaiah 8:10). The third began and said: ‘Until old age I am He and until gray hairs I will bear you; I have done and I will carry; I will bear and I will rescue’ (Isaiah 46:4).

כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ מָרְדֳּכַי אֵצֶל הַתִּינוֹקוֹת שָׁאַל לְאֶחָד מֵהֶם - פְּסֹק לִי פְּסוּקֶיךָ. אָמַר לוֹ[7]: "אַל תִּירָא מִפַּחַד פִּתְאֹם וּמִשֹּׁאַת רְשָׁעִים כִּי תָבֹא". פָּתַח הַשֵּׁנִי וְאָמַר: אֲנִי קָרִיתִי הַיּוֹם וּבָזֶה הַפָּסוּק עָמַדְתִּי מִבֵּית הַסֵּפֶר[8]: "עֲצוּ עֵצָה וְתֻפָר, דַּבְּרוּ דָבָר וְלֹא יָקוּם, כִּי עִמָּנוּ אֵל". פָּתַח הַשְּׁלִישִׁי וְאָמַר[9]: "וְעַד זִקְנָה אֲנִי הוּא וְעַד שֵׂיבָה אֲנִי אֶסְבֹּל אֲנִי עָשִׂיתִי וַאֲנִי אֶשָּׂא וַאֲנִי אֶסְבֹּל וַאֲמַלֵּט".

When Mordechai heard this, he laughed and was overjoyed.

כֵּיוָן שֶׁשָּׁמַע מָרְדֳּכַי כָּךְ, שָׂחַק, וְהָיָה שָׂמֵחַ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה.

Haman said to him: ‘What is this joy that you rejoiced when hearing the words of these children?’

אָמַר לוֹ הָמָן: מָה הִיא זֹאת הַשִּׂמְחָה שֶׁשָּׂמַחְתָּ לְדִבְרֵי הַתִּינוֹקוֹת הַלָּלוּ?

He said: ‘It is over the good tidings of which they apprised me, that I need not fear the evil designs that you counseled against us.’

אָמַר: עַל בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת שֶׁבִּשְׂרוּנִי, שֶׁלֹּא אֶפְחַד מִן הָעֵצָה הָרָעָה שֶׁיָּעַצְתָּ עָלֵינוּ.

Immediately, the wicked Haman became angry and said: ‘I will strike first at none other than these children.’

מִיָּד כָּעַס הָמָן הָרָשָׁע וְאָמַר, אֵין אֲנִי שׁוֹלֵחַ יָדַי תְּחִלָּה אֶלָּא בְּאֵלּוּ הַתִּינוֹקוֹת.

King Ahaz Plots

Source 7b Rebbe Rayatz, Sefer Hamaamarim 5686-5687, p. 110

On the verse “And it came to pass in the days of Ahasuerus” the sages note that whenever the words “and it came to pass in the days of...” are used they are introducing a period of distress.

שֶׁזֶּהוּ שֶׁכָּתוּב "וַיְהִי בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ", וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל[10] שֶׁבְּכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר "וַיְהִי בִּימֵי" אֵינוֹ אֶלָּא צָרָה.

For example, it is written, “And it came to pass in the days of Ahaz.” What calamity transpired then? Ahaz said, “If there are no kids, there will be no goats. Similarly, if there are no children, there will be no adults; if there are no adults, there will be no scholars; if there are no scholars, there will be no sages; if there are no sages, there will be no elders; if there are no elders, there will be no Torah; if there is no Torah, there will be no synagogues and houses of study. And if there are no synagogues and houses of study, the Holy One, blessed be He, will not cause His presence to rest in the world.”

וְעַל דֶּרֶךְ שֶׁכָּתוּב "וַיְהִי בִּימֵי אָחָז", וּמָה צָרָה הָיָה שָׁם? אָמַר אָחָז, "אִם אֵין גְּדָיִים אֵין תְּיָשִׁים כו', כָּךְ אִם אֵין קְטַנִּים אֵין גְּדוֹלִים, אִם אֵין גְּדוֹלִים אֵין תַּלְמִידִים, אִם אֵין תַּלְמִידִים אֵין חֲכָמִים, אִם אֵין חֲכָמִים אֵין זְקֵנִים, אִם אֵין זְקֵנִים אֵין תּוֹרָה, אִם אֵין תּוֹרָה אֵין בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, אִם אֵין בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת אֵין הקב"ה מַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ בָּעוֹלָם.

What did Ahaz do? He locked all the synagogues and houses of study so that the Torah would not be studied. Why was he called Ahaz [which means "to hold fast"]? Because he firmly closed all the synagogues and houses of study.

מָה עָשָׂה? עָמַד וְנָעַל כָּל בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת שֶׁלֹּא לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וְכוּ'. לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ אָחָז, שֶׁאָחַז בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּמִדְרָשׁוֹת וְכוּ'.

Isaiah's Response

Isaiah challenged King Ahaz: "What success will you have?" What will you achieve by locking up synagogues and houses of study? Your intent is that, G-d forbid, the Torah will be forgotten by the Jewish people, who will thus be separated from G-d. However, your endeavors will bear no fruit, because "behold, I and the children whom G-d has given me as signs and wonders in Israel" [will prevent that from happening].

וּמֵאוֹתָהּ שָׁעָה "קִוִּיתִי לוֹ[11]", דִּכְתִיב "כִּי לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי זַרְעוֹ" - מָה אַתָּה מוֹעִיל?! (כְּלוֹמַר, יְשַׁעְיָה הַנָּבִיא אוֹמֵר לְאָחָז 'וּמָה אַתָּה מוֹעִיל מָה שֶׁאַתָּה נוֹעֵל בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, הֲלֹא כָּל חֶפְצְךָ הוּא שֶׁתִּשָּׁכַח חַס וְשָׁלוֹם תּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל וּלְהַפְרִידָם חַס וְשָׁלוֹם מֵאֱלֹקוּת, הִנֵּה כָּל זֶה לֹא יוֹעִיל לְךָ, כִּי) "הִנֵּה אָנֹכִי וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי ה' לְאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל.

Now were these his children?! Surely they were only his students! This, then, is the source that teaches us that a person's student is called his son.

וְכִי יְלָדָיו הָיוּ? וַהֲלֹא לֹא הָיוּ אֶלָּא תַּלְמִידָיו! אֶלָּא, מִכָּאן שֶׁתַּלְמִידוֹ שֶׁל אָדָם נִקְרָא 'בְּנוֹ'.

Through these children, Isaiah rebuilt the ruin wrought by Ahaz. As the verse states, "The Torah will not be forgotten from the mouths of his descendants." The schoolchildren who study Torah are the foundation that enables "Your entire nation is righteous."

וְעַל יְדֵי הַיְלָדִים הָאֵלּוּ הוּקַם הַהֲרִיסוֹת אֲשֶׁר הָרַס אָחָז. וְזֶהוּ "מֵאוֹתָהּ שָׁעָה קִוִּיתִי לוֹ דִּכְתִיב כִּי לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי זַרְעוֹ", שֶׁתִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן הֵם הַיְסוֹד לִהְיוֹת "וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים כו'".

Source 9 Esther Rabbah 9

After Haman erected the gallows, he went to Mordechai and found that he was sitting in the study hall with the children sitting before him, with sackcloth on their waists, engaging in the study of Torah, and they were wailing and weeping. He counted them and found that there were twenty-two thousand children. He cast iron chains on them and set guards over them. He said: "Tomorrow, I will kill these children first and then I will hang Mordechai."

לְאַחַר שֶׁעָשָׂה הָעֵץ, הָלַךְ אֵצֶל מָרְדֳּכַי וּמְצָאוֹ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ וְהַתִּינוֹקוֹת יוֹשְׁבִים לְפָנָיו וְשַׂקִּים בְּמָתְנֵיהֶם וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְהָיוּ צוֹעֲקִים וּבוֹכִים, וּמָנָה אוֹתָם וּמָצָא שָׁם [שנים עשר] [שנים ועשרים אלף] תִּינוֹקוֹת, הִשְׁלִיךְ עֲלֵיהֶם שַׁלְשֶׁלָאוֹת שֶׁל בַּרְזֶל וְהִפְקִיד עֲלֵיהֶם שׁוֹמְרִים, וְאָמַר לְמָחָר אֶהֱרֹג אֵלּוּ הַתִּינוֹקוֹת תְּחִלָּה, וְאַחַר כָּךְ אֶתְלֶה אֶת מָרְדֳּכָי.

Their mothers were bringing them food and water and saying to them: “Our children, eat and drink before you die and don’t die hungry.” Immediately, they placed their hands on their books and took an oath: ‘By the life of Mordechai our master, we will not eat and drink, but will die while fasting.’

All of them began weeping loudly until their cries reached the heavens and G-d heard the sound of their weeping at approximately two hours into the night.

At that moment, G-d’s compassion was aroused, and He stood up from His throne of justice and sat down on His throne of mercy, and said: “What is that loud sound I hear that sounds like goats and lambs?” Moses our master stood before G-d and said: “Master of the universe, they are neither goats nor lambs, but rather the children of Your people, who are fasting today and have already been fasting for three days and three nights, and tomorrow their enemy seeks to slaughter them like goats and lambs.”

At that moment, G-d took those letters that He had decreed against them that were sealed with mortar seals and He ripped them. He brought fear upon Ahasuerus that night; that is what is written: “On that night …” (Esther 6:1).

וְהָיוּ אִמּוֹתֵיהֶם מְבִיאוֹת לָהֶם לֶחֶם וּמַיִם וְאוֹמְרוֹת לָהֶם בָּנֵינוּ אִכְלוּ וּשְׁתוּ קֹדֶם שֶׁתָּמוּתוּ לְמָחָר וְאַל תָּמוּתוּ בָּרָעָב, מִיָּד הָיוּ מַנִּיחִין יְדֵיהֶם עַל סִפְרֵיהֶם וְנִשְׁבָּעִים בְּחַיֵּי מָרְדֳּכַי רַבֵּנוּ לֹא נֹאכַל וְלֹא נִשְׁתֶּה, אֶלָּא מִתּוֹךְ תַּעֲנִיתֵנוּ נָמוּת,

גָּעוּ כֻּלָּם בִּבְכִיָּה עַד שֶׁעָלְתָה שַׁוְעָתָם לַמָּרוֹם וְשָׁמַע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קוֹל בְּכִיָּתָם כְּבִשְׁתֵּי שָׁעוֹת בַּלַּיְלָה,

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִתְגַּלְגְּלוּ רַחֲמָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְעָמַד מִכִּסֵּא דִּין וְיָשַׁב בְּכִסֵּא רַחֲמִים, וְאָמַר מַה קּוֹל גָּדוֹל הַזֶּה שֶׁאֲנִי שׁוֹמֵעַ כִּגְדָיִים וּטְלָאִים, עָמַד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְאָמַר, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם לֹא גְדָיִים וְלֹא טְלָאִים הֵם אֶלָּא קְטַנֵּי עַמְּךָ שֶׁהֵם שְׁרוּיִים בְּתַעֲנִית הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת, וּלְמָחָר רוֹצֶה הָאוֹיֵב לְשָׁחֲטָם כִּגְדָיִים וּטְלָאִים.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נָטַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹתָן אִגְּרוֹת שֶׁגָּזַר עֲלֵיהֶם שֶׁהָיוּ חֲתוּמוֹת בְּחוֹתָם שֶׁל טִיט, וּקְרָעָם, וְהִפִּיל עַל אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בֶּהָלָה בְּאוֹתוֹ לַיְלָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב: בַּלַּיְלָה הַהוּא וגו'.

An Army of Children

Source 7c Rebbe Rayatz, Sefer Hamaamarim 5686-5687, p. 110

Now we can understand the meaning of the verse “From the mouths of infants and nursing babies You have established strength … in order to put an end to enemy and avenger.” Logically, to fight enemies, wouldn’t we need extra-strong people, those learned in warfare?

Rather, as the verse says “'Not by military force nor by physical strength, but by My spirit,' says the L-ord of Hosts,” which is the revelation of the Shechina in each and every Jew. “From the mouths of infants and nursing babies” means the words of the children studying Torah, “You have established strength,” - the only strength is Torah. This destroys the enemy and even the avenger.

וּבָזֶה יוּבָן מָה שֶׁכָּתוּב "מִפִּי עוֹלְלִים וְיֹנְקִים יִסַּדְתָּ עֹז" כו'[12] לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם. וְהִנֵּה, לִכְאוֹרָה, לִלְחֹם עִם אוֹיֵב וּמִכָּל שֶׁכֵּן עִם מִתְנַקֵּם, צְרִיכִים בַּעֲלֵי כֹּחַ וּגְבוּרָה מְרֻבָּה, וְהַיּוֹדְעִים בְּטִיב עִנְיְנֵי וְטַכְסִיסֵי מִלְחָמָה!

אַךְ הָעִנְיָן הוּא, שֶׁהִנֵּה כְּתִיב "לֹא בְחַיִל וְלֹא בְכֹחַ כִּי אִם בְּרוּחִי אָמַר הוי' צְבָאוֹת"[13], שֶׁהוּא גִּלּוּי שֵׁם הוי' שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ "מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים" דַּוְקָא, שֶׁהוּא הֶבֶל הַתִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, "יִסַּדְתָּ עֹז" וְאֵין עֹז אֶלָּא תּוֹרָה. וְזֶהוּ שֶׁמַּשְׁבִּית אֶת הָאוֹיֵב וַאֲפִלּוּ אֶת הַמִּתְנַקֵּם.

C. Children Sway the Battle to Victory

>> The Rebbe

How Do We Secure Victory?

My father-in-law the Rebbe Rayatz asked in a discourse: War is conducted with physical weapons and strength. How then can we say that "infants and nursing babies" are the ones that "established strength ... in order to put an end to enemy and avenger"? Infants and nursing babies are physically weak and underdeveloped.

He answered by quoting the verse "'Not by military force nor by physical might, but by my Spirit,' says the L-rd of Hosts." G-d is the "L-rd of Hosts," the leader of all armies, and particularly the "army of G-d." And it is G-d who states "Not by military force nor by physical might, but by my Spirit."

This is an assurance that when we follow G-d's Spirit, through studying Torah and observing mitzvot, we will not require military force or physical might in order to achieve victory.

"The mouths of infants and nursing babies" will ensure that we won't need to use force or might— physical weapons. It will be sufficient to hold the weapons in our hands and this will cause fear and terror to grip all of the nations around us, and in the Holy Land in particular.

חותני הרבי שואל במאמר[14]: מלחמה הרי קשורה עם כלי נשק גשמיים ועם כח גשמי, אז היאך אומרים ש"עוללים ויונקים" הם אלו שפועלים "להשבית אויב ומתנקם" - הרי אצל "עוללים ויונקים" הכח הגשמי עדיין איננו במלא עוצמתו?!

ועונה, שזהו מה שהפסוק[15] אומר, "לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי - אמר ה' צבאות": הקב"ה שהוא "ה' צבאות" - הוא זה שמנהיג את כל הצבאות, ובפרט את "צבאות השם" - אומר, ש"לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי",

שעל ידי שילכו "ברוחי", שזה על ידי לימוד תורה וקיום מצוות - לא יצרכו להגיע ל"כח" ולא ל"חיל" בכדי להשיג נצחון.

ה"מפי עוללים ויונקים יסדת עוז" חוסך, שלא נצטרך להגיע לידי שימוש ב"חיל" ו"כח" - בכלי נשק הגשמיים, אלא יוצאים ידי חובה בזה שישנם אלו שמחזיקים את כלי נשק בידיהם, וזה כבר פועל "אימתה ופחד[16]" על כל העמים שמסביב ליהודים בכלל, ומסביב לארץ הקודש בפרט[17].

Source 10 Talmud, Taanit 29a

When Adar arrives, we add in our joy.

מִשֶּׁנִּכְנַס אֲדָר מַרְבִּין בְּשִׂמְחָה.

>> The Rebbe

We need to clarify whether the rule of "when Adar arrives, we add in our joy" applies only in Adar II, or also in Adar I.

There are melancholy-inclined people who maintain that the added joy must only be in Adar II. Their argument is that the simple reason for the additional joy is the festival of Purim. The reading of the Megilah and the other mitzvot of Purim are observed in Adar II, so the same should hold true for the added joy, that it only applies to Adar II.

We should abandon this melancholy attitude and rejoice as Adar I begins. At the end of the Orach Chayim section of Shulchan Aruch it is stated as a matter of law "a person with a cheerful heart always feasts." This teaches us that whenever in doubt we should rejoice.

It should also be pointed out that this law is stated in connection with Adar I, immediately after stating that on Purim Katan one should celebrate a little with a feast. It is after this ruling that the Shulchan Aruch concludes, "a person with a cheerful heart always has a feast."

בנוגע לעניין "משנכנס אדר מרבים בשמחה", יש לברר האם זה רק באדר שני או גם באדר ראשון:

ישנם בעלי 'מרה שחורה' שסוברים שהעניין של 'מרבים בשמחה' צריך להיות רק באדר שני. וסברתם היא - מכיוון שהטעם הפשוט לכך ש'מרבים בשמחה' הוא מפני ימי הפורים, הרי כשם שקריאת המגילה וכל ענייני הפורים הם באדר שני, יש מקום לומר שגם העניין של 'משכנס אדר מרבים בשמחה' שייך באדר שני בלבד.

ובכן, יש לעזוב את ה'מרה שחורה' ולשמוח כבר משנכנס אדר ראשון. בשולחן ערוך חלק אורח חיים, בסופו, פסק הרמ"א (רבי משה איסרליש): "וטוב לב משתה *תמיד*". ומזה מובן, שכאשר ישנו איזה ספק - הכלל הוא "טוב לב משתה תמיד".

ולהוסיף: פסק דין זה כותב הרמ"א בקשר ובשייכות לאדר *ראשון* - שביום י"ד אדר ראשון (פורים קטן) יש להרבות קצת בסעודה, ומסיים: 'וטוב לב משתה תמיד'.

מדברי הרבי ביחידות
בעת ביקור הרב פנחס מנחם אלתר,
י"ג אדר ראשון, ה'תשד"מ
תורת מנחם, ה'תשד"מ, כרך ב' עמוד 1054